

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.— do 100 vrst Din 2.50. od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inserati davek posebej. — »Slovenski Narod« veja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnštvo

Ljubljana, Knaflova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODROŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

PRVA BALKANSKA KONFERENCA SKLICANA

Mednarodni mirovni urad je pozval vse balkanske države na konferenco o prijateljskem sodelovanju

Zeneva, 27. maja. Mednarodni mirovni urad je razposlal na vse balkanske države vabilo na balkanske konference, ki naj bi se vrstile vsako leto. Prva takšna konferenca naj bi se sestala letos v oktobru. Glavni cilj teh balkanskih konferenc pod varstvom Društva narodov naj bi bila uvedba prijateljskega sodelovanja vseh balkanskih držav. Posamezne vlade so pozvane, naj pošlejo na konferenco delegacije, ki naj se sestavijo iz zastopnikov gospodarstva, vseučilišč, novinarstva in vlad. Delegacije naj bi imele po 30 članov. Prva konferenca naj bi se vrstila v Atenah in potem izmenoma v vseh balkanskih prestolnicah.

Poslovilna avdijenca našega dunajskega poslanika dr. Milojevića

Poslovilni sestanek dunajskega diplomatskega zabora — Kosilo pri predsedniku republike

Dunaj, 27. maja. AA. Včeraj opoldne je sprejet predsednik republike dr. Miklas v oprostilni avdijenca jugoslovenskega poslanika dr. Miloje Milojevića. Po avdijenci je dr. Miklas pribredil v čast dr. Milojevića predsednika republike in njegov pomočnik baron Klastersky. Ker je dr. Milojević že lastnik najvišjih odlikovanj avstrijske republike, sta mu predsednik republike dr. Miklas in avstrijski zvezni kancelar dr. Schober, bivši predsednik republike Hainisch s soprogo, bivši predsednik vlade baron Beck s soprogo, minister za socialno politiko dr. Immitzer, namestnik Niže Avstrije dr. Buresch, glavni tajnik ministrstva za zunanje zadeve dr. Peter, opolnomočeni minister

Junker in več uradnikov ministra za zunanje zadeve, papežev nuncij, poslaniki Francije, Belgije, Bolgarske, Švice in Italije, zatem baron Löwenthal, šef kabinetna predsednika republike in njegov pomočnik baron Klastersky. Ker je dr. Milojević že lastnik najvišjih odlikovanj avstrijske republike, sta mu predsednik republike dr. Miklas in avstrijski zvezni kancelar dr. Schober izročila svoje fotografije s podpisom. Tudi diplomatski zbor je poklonil dr. Milojeviću krasen dar: srebrno šatuljo s graviranimi podpisimi vseh članov dunajskega diplomatskega zabora.

Senzacionalno odkritje o Kutjepovu v Gradcu

Graška policija je prišla na sled človeku, ki je sodeloval pri odvedbi generala Kutjepova

Graz, 27. maja. Listi poročajo, da se bavi graška policija s senzacionalno aferto. Po naključju je namreč prišla na to, da se eden izmed onih ljudi, ki so odvedli generala Kutjepova, dalje časa mudil v Gradcu in da je brkone še sedaj kje v Avstriji. Direkcija nekega graškega hotela je namreč prijavila nekega Alfonza Hettricha iz Stuttgartta, ker je napravil dolgove in nato izginil. Med preiskavo je policija odprla aktovko, ki jo je ustrelil Hettrich v hotelu. V aktovki so bili razni dokumen-

ti, med njimi tudi poslovilno pismo, v katerem naglaša Hettrich, da mu je življenja dovolj in da gre raje v smrt. V pismu namiguje, da ga neprestano zasledujejo, ker je sodeloval v Kutjepovi aferi in pomagal sovjetskim agentom v Parizu, da so ga dobili v roke in odvedeli. Poizvedovanja policije za izginulim Hettrichom so ostala doslej brezuspšna. Ugotovljeno pa je, da doslej ni izvršil samomora, kakor napoveduje v svojem poslovilnem pismu.

Avstrijska vlada in Heimwehr

Avstrijska vladna koalicija ostane neizprenemena — Dr. Schober proti nasilni politiki »Heimwehra«

Dunaj, 27. maja. V inozemstvu so bile razširjene govorice, da bo povzročil spor med ministrom Schummyjem in »Heimwehr« razkol meščanske koalicije v Avstriji. Te vesti so seveda močno pretirane. V političnih krogih je že davno znano, da vodja »Landbund« Schummyje ne simpatizira z vodstvom »Heimwehra« in da posebno nastopa proti radikalnemu stališču »Heimwehra« napram raznim avstrijskim problemom. Več mesecov trajajoča napetost med ministrom Schummyjem in vodstvom »Heimwehra« je izvrala v zadnjih dneh znani Schummyjev napad proti politiki dr. Steidla in Pfeiermu. Nobena tajnost ni, da bojno stališče Schummyja pri zveznem kancelarju dr. Schoberu ni zadelo na odpor. Dr. Schober zastopa stališče, da je obslabljene socijalno-demokratske koalicije v Avstriji mogoče samo na parlamentarni podlagi in v demokratični obliki in bi vsaka druga taktika, ki jo predlagata vodstvo »Heimwehra« poginala Avstrijo v meščansko vojno, ki bi povzročila državo ogromno škodo. To stališče zveznega kancelarja zastopajo tudi ostali zastopniki meščanske koalicije v parlamentu.

Ko je v petek grozila nevarnost, da bo naštal zaradi izprenembe fronte v »Landbund« glede na vprašanje »Heimwehra« razkol v koaliciji meščanskih strank, so se vodilni meščanski politiki takoj lotili posta, da bi to morebitno možnost prepričili, kar se je v zadnjih 48 urah tudi posrečilo. S tem se je izjavilista nuda avstrijskega levico-radikalnega tiska, ki je sprožil vesi o razkolu vladnih strank. Če misljijo socialistične demokratije, da je Schummyjev napad proti vodstvu »Heimwehra« samo uvod

z zeleno-rdečo koalicijo, za katero stremijo sami, se zelo motijo. Koalicija meščanskih strank bo tudi v bodoče podpirala dr. Schummyjevo politiko in bo ostala do jesenskih volitev združena. Kaj se bo zgordilo tedaj, je danes še popolnoma negotovo.

V pozih večernih urah je bil izdan uradni komunikat, v katerem zavzema vlada stališče napram politiki dr. Steidla in pravi med drugim:

Vlada v nobeni fazi svoje politike za dosegno notranjega miru ni krenila s poti, ki si ga je v prvi vladni izjavi začrnila proti »Heimwehr«. Enako stališče zagovarja vlada tudi glede na zvezni zakon o izprenembi o nošenju orožja.

V nadaljnem se bavi komunike s stališčem, ki ga je zavzel napram vladu dr. Steidla. Na kritike, ki jih je naperil dr. Steidle proti večinskim strankam, je po mnenju vladne avdijenčice s svojimi izvajanjem že dočelni glavar dr. Ender. Končno omenja komunike opombo, ki je bila načrtnljena na zveznega kancelarja osebno, češ, da smatra zveznega kancelarja, da mora kot policijski predsednik iz l. 1927 in kot zvezni kancelar iz l. 1930 štiti državo pred boljševizmom. Ne glede na to, ali gre za rečljivo pogreško ali za dobro premisljeno trditve, zaključuje komunike z besedami: Zvezni kancelar ne more sediti o lastni stvari in prepriča odločitev pozvani široki javnosti doma in v inozemstvu. Kancelar to lahko storii popolnoma miron kot mož iz let 1918, 1919 in 1927, ko je dejanji in ne samo z besedami dokazal, kaj je.

London, 27. maja AA. Na poletu v Sydney se je pokvaril miss Johnson propeler, ki je moral biti obnovljen. Letalka bo posjetila poznejši Camberwell, glavno mesto Avstralije in Melbourne. Letalka je že prej zlomila propeler ko je pristala pri Inseanu v bližini Rangoona. Novi propeler ji je davoroval neki tamošnji letalec

Beograjski proces

Beograd, 27. maja. Na današnji razpravi proti zagrebškim teroristom je bil začlanen način, kot priča Avgust Cezarec, ki je izpovedal, da je bila eksplozija na Zrinjevcu docela nedolžna in da se nihče ni niti preplašil. Nadalje so bili zaslani grafologi glede pisma, ki so ga ponovno našli pri Pisarju in ki ga je po njihovem mnenju pisal obtožen Hadžija. Dokazno postopanje je s tem zaključeno. Včerajšnje predlogi zagovornikov je sodišče odklonilo.

Imenovanje

Beograd, 27. maja. Pri železniški direkciji v Ljubljani so imenovani za referenta za zgradbe in stanovanja pri odseku za zgradbe inž. Josip Turba, dosedaj šef progovne sekcijs za gorenjsko in dolensko progro, za nadzornika proge gorenjske in dolenske inž. Fran Sedlak, dosedaj šef progovne sekcijs na Zidanem mostu, za šefu progovne sekcijs na Zidanem mostu inž. Fran Hinterlechner, dosedaj v Veliki Kikindi, za šefu progovne sekcijs na Jesenicih inž. Karl Zechner, dosedaj v Konjicah, za šefu kurilnice na Pragerskem Alojzij Smole, dosedaj prf. kurilnice Ljubljana. — Na podlagi razsodbe državnega svedka je imenovan z veljavnostjo od 2. oktobra 1924 za direktorja državnih železnic v Ljubljani Andrej Vrečko, železniški direktor v pok.

Beograd, 27. maja. »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim sta imenovana za inspektorja pri banski upravi v Ljubljani dr. Fran Kotnik, bivši prostveni inspektor mariborske oblasti in za šolskega nadzornika Lužar Fortunat, bivši šolski nadzornik ljubljanske oblasti.

Madžarski revizionisti zopet na delu

Subotica, 27. maja. Domala vsi budimpeštski listi so prinesli včeraj obširne članke o pripravah za velike demonstrativne mitinge ki se bodo vrstili po vsej Madžarski 1. in 4. junija po prilik 9-letnico trianonske mirovne pogodbe. — Dne 1. junija se bodo vrstili povsod veliki protestni zbori. Na načrtovanih takem zborovanju v Budimpešti bo govoril o trianonski mirovni pogodbi bivši predsednik madžarske vlade Lukacs ter dva poslanca vladne stranke. Iste dne popoldne se bodo vrstila vseprosod zlasti v šolah propaganda predavanja proti trianonski mirovni pogodbi. V vseh krajeh v notranjosti Madžarske bodo imeli dne 4. junija protestne mitinge in predavanja v šolah. Nekateri listi prinašajo pismo lorda Rothermera Franju Herzegu, znanemu madžarskemu književniku in predsedniku Lige revizionistov, v katerem odobrava angleški lord nastop Madžarov proti trianonski pogodbi.

London, 27. maja AA. Mis Amy Johnson je včeraj startala za polet v Sydney, ki je oddaljen 2000 milij. Leti v razmeroma kratkih etapah. Spremlja jo lokalna letalna linija polet bo trajal teden dni.

London, 27. maja AA. List »Daily Mail« je izplačal miss Amy Johnson 10.000 funtov sterlingov za njen uspeli polet. Letalka je včeraj ob 8. zjutraj zapustila Port Darwin in krenila proti Sydneyju. V Alexandra je dospela opoldne, kjer je obnovila zalogo bencina. Ker ni na tej poti brzovojnih postaj, manjkovalo je njej nadaljnje vesti.

London, 27. maja AA. Na poletu v Sydney se je pokvaril miss Johnson propeler, ki je moral biti obnovljen. Letalka bo posjetila poznejši Camberwell, glavno mesto Avstralije in Melbourne. Letalka je že prej zlomila propeler ko je pristala pri Inseanu v bližini Rangoona. Novi propeler ji je davoroval neki tamošnji letalec

Novi umor v Düsseldorfu pojasnjen

Desetletna dekllica Worthman se je po nesrečnem naključju sama zadavila — Policia je ugotovila identičnost pisem diusseldorskega vampirja

Düsseldorf, 27. maja. Včeraj so našli v stanovanju svoje matere sredi mesta mrtvo 10-letno Adelgunda Worthmann, kar je zbulilo v javnosti silno razburjenje. Ljudje se namreč vedno dvomijo, da je arretirani Peter Kürten res oni zagonetni morilec, ki je s svojimi umori vznemirjal zadnja leta vso javnost. Slučaj 10-letne Adelgunde je še bolj ojačil mnenje, da je diusseldorski vampir še vedno na svobodi. Otrok so namreč našli zadavljene s svilenim šalom. Ker so ljudje opazili, da je hodil okrog hiši neki moški, ki je imel pri sebi mandolino, so vsi mislili, da gre zopet za zlončen zagonetnega vampirja. Med prebivalstvom je vladala silna razburjenost, a tudi policijo je ta dogodek spravil v dvom. Uvedena je bila takoj najstrožja preiskava. Sensacialna vest o novem umoru se je bliskovito razširila po vsem mestu in listi so v posebnih izdajah podrobno opisali, kako je bil izvršen umor.

Aretiranega Petra Kürtena še vedno zaslužujejo. Kürten vztraja pri svojih prvotnih izpovedih in priznava vse zločine. Včeraj so ponovno proučili njegovo pisavo in ugotovili, da je popoloma slična s pisavo zasmehovalnih pisem, ki jih je prejelamala policia po vsakem umoru, tako, da je policija mnenja, da ima tokrat v rokah pravega morilca.

Spopad med komunisti in Hitlerjevc

Narodni socialisti napadli komuniste z revolverji in noži — Žrtve krave pojedne bitke

Monakovo, 27. maja, d. V Pirmasenu je prišlo po zaključku dvodnevne kongresne Bavarske komunistične stranke do krvavih spopadov med komunisti in narodnimi socialisti. Komunisti so se vravali na tovornih avtomobilih proti domu, so naleteli na neki cesti na vod narodnih socialistov, ki so napadli komunistične avtomobile s kamnenimi.

Komunisti so poskakali z avtomobilom ter se pričeli ruvati s Hitlerjevc.

V metežu so se zabliskali noži in je pokati revolverji. Ko je prihletela na kraj spopada policia, je ležalo na tleh šest težko ranjenih žrtv spopada. Ena žrtva je na prevozu v bolnični vozilni prošla v bolnični izdhilni, dočim je stanje ostalih ranjencev tudi zelo krivito.

Ker se je batil novih spopadov, je prepovaleda bavarska deželna vlada vse politične prireditve v Pirmasenu in njegovi okolici.

Protiitalijanski govor v madžarski zbornici

»Italijansko prijateljstvo ne koristi Madžarski niti politično, niti gospodarsko!« — Odmev poživljene akcije legitimistov

Budimpešta, 27. maja, AA. V proračunske razpravi je povzpel besedod sozial-demokratski poslanec Feyer. Govornik je ostro nastopil proti vladni politiki in naglašal, da prijateljstvo Italije ne prinaša Madžarski niti gospodarski niti političnih koristi.

Feyerjev govor je izrazil na desnicu strahovito ogroženje. Predsednik parlamenta Almassy je opetovanjo opomnil.

najgovornika k redu, Feyer je izjavil da je pristaš francoske orientacije v zunanjji politiki. Zatem je zahteval, naj se predsednik parlamenta izjavlji o tem, ali je res, da bosta predsednik parlamenta in višjega doma ob priliku polnoljetnosti Otona Habzburga podala posebne izjave. Predsednik parlamenta je odgovoril, da takih izjav ne namenjava podati.

Krvav incident na poljsko-nemški meji

Nemški obmejni stražniki prekoračili mejo in obstreljevali poljsko obmejno stražo

Marienwerder, 27. maja. »Deutsche Zeitung« je prejela o incidentu med poljsko in nemško obmejno stražo na vzhodno pruski meji naslednje poročilo: Dva poljska policijski uradnika sta v soboto ponoči prekoračili mejo pri obmejnem poslopju v Neuthofenu. Ko so prijeti, so se poslužili oružja, pri čemer je bil po eni strani uradnik ranjen. Tako način na poljski uradnik ranjen. Tako način na drugi poljski uradnik prekoračili mejo in skupaj s prijetim uradnikom osvobodili. Pri tem so odigli veliko število strelov ne obmejno poslopje in nemške uradnike. Poškoda nemškega uradnika je lahka. O incidentu se poizvedbe še nanašajojo.

Po tragediji v Prečni ulici

Ljubljana, 27. maja.

Včeraj ob 17. popold

Kongres gospodarskih zbornic

Tajnik ljubljanske zbornice TOI Mohorič o nalogah gospodarskih zbornic — Pospeševanje turizma

Dubrovnik, 27. maja.

Tajnik zbornice TOI g. Mohorič je imel na kongresu trgovskih zbornic v Dubrovniku daljši referat o nalogah in pomenu gospodarskih zbornic v državi. Referat je imel skupaj z generalnim tajnikom zbornice TOI v Zagrebu dr. Cuvajem in je bil poslan vsem zbornicam pred kongresom. Natisnili so ga v posebni knjigi, ki predstavlja izčrpano in temeljito studijo o vprašanju gospodarskih zbornic, ki je sedaj najbolj aktualno. V doglednem času se bo izdelal zakon, ki bo vprašanje zbornic enotno uredal.

Tajnik g. Mohorič je uvodoma omenjal, da se dele vprašanja, obdelana v navedeni knjigi, v stiri skupine:

Prva se nanaša na organizacijska vprašanja zbornic. V to skupino spadajo referati o ustrojstvu in članstvu zbornic, referati o finančiraju zbornic, o njihovi obliki in o poljedelski statistiki.

Druga skupina obeležuje odnose zbornic

kakor tudi izdajanju značilnih voženj za turiste in izletniški železniška uprava še vedno ne posveča dovolj pažnje. Potrebno bi bilo, da se uvede v turističnih krajih poleti večjo Število izletniških vlakov. V to svrhu bi bilo treba modernizirati naš železniški promet z uvedbo motornih vozov in železniških avtobusov, s katerimi so se po informacijah subotske železniške direkcije dosegli odlični uspehi.

O pomanjkuju poštinskih zgradb in telefonskih zvez v naših najvažnejših turističnih krajih bi bilo odveč obširno govoriti. Vsakdo ve, da je nujno stanje povsem nezadovoljivo, da ne rečemo obupno, da ne vidimo nobenih izgledov za hitro zboljšanje tega stanja. Mnogo bolj kot domačini občutijo to tuji, posebno tu v Dubrovniku, ki kot evropsko pristanišče in središče turizma sploh nima telefonske zveze z inozemstvom, a z najbljžjimi pristanti v gospodarskih središčih v zaledju popolnoma nezadostne zveze, tako da se jih poslovni svet vobče je more s primanjem posluževati.

Prav tako je obupno vprašanje naših cest. Končno naj ugotovim, da ni res, da nam manjka mobilnega kapitala za investicije in dolgoročna posojila. Mi bi imeli ta kapital. Na žalost našemu finančnemu svetu manjka smisla in interesa za sistematično zgradbo turizma in za angažiranje kapitala v hotelska podjetja. Vzgoji domačega naraščaja za vodilna mesta v hotelirstvu ne posvečajo dovolj pažnje ne banovine, ne država. Mnemja sem, da je treba sestaviti tu pozitivni program, da nas ne podljarmi inozemski kapital, katerega se bomo težko osvobodili.

S Tehniške srednje šole

Diplomski izpit na Tehniški srednji šoli v Ljubljani se bodo vršili od 30. maja do 6. junija (pismeno) in od 11. do 21. junija (ustno). K izpitom je pripravljenih na arhitektonsko-gradbenem odseku 22 kandidatov (kandidatini), na strojnom odseku 26 in na elektrotehničkem odseku 13 kandidatov. Za predsednika izpravljavnega odbora je imenovan g. inž. Jurij Horvat, profesor tehnične fakultete v Ljubljani.

Stalna služba šolskega tajnika se bo odvajala na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Zahteva se šolska predizobražba za II. kategorijo uradnikov in praktična sposobnost za samostojno korespondenco in knjigovodstvo. Prednost bodo imeli proučenci, ki so poleg tega večji strojevna in slovenske stenske grafike. Reflektanti (samo moški) naj se do 15. junija z navedbo svojih študij in dokazov za praktično usposobljenost pismeno (brez kolekov) javijo pri direktorju šole. Do se danj odklanjanje direktor osebno predstavljanje.

Organizacijsko gibanje

V dvorani Delavske zbornice se je vršil 11. t. m. VIII. redni letni občini zbor »Dobrote«, odsmrtnega podpornega društva poštinskih nameščencev v Ljubljani. Kakor je bilo posneti iz odborovih poročil, je lani pristopilo k »Dobrote« 134 novih članov, izstopilo pa 16. Umrlo je 21 članov. Ob koncu lanskoga leta je štelo društvo v skupini A 2736, v skupini B pa 1265 članov. Večina članov (2336) je bilo poštnih uslužencev, ostali (400) so pa bili iz drugih uradov.

V skupini A izplačane odsmrtnne podpore so znašale 108.000 Din, v skupini B pa 10.000 Din.

Društveni dohodki so bili: na pristopnih 8050 Din, na prispevkovih skupine A 132.484 Din, na prispevkovih skupine B 95.408 Din, na obrestih in prispevkovih k upravnim stroškom 37.026.54 Din, skupaj 272.969.49 Din. Izdatki so bili pri naslednjih podporah 184.500 Din, upravni stroški in neizterljivi prispevki 21.046.05 Din, prebitek iz članskih prispevkov skupine A 24.254.95 Din, iz članskih prispevkov skupine B 18.838 Din, iz pristopnih 8050 Din, iz obresti 16.280.49 Din. Društveno premoženje znaša 342.571.09 Din.

Občni zbor je sprejel nova društvena pravila, tako da so zdaj že boli začetene koristi posameznih članov. Določil je tudi vpinjalo, članske prispevke in pa podpore.

Vipinsina znaša začenši s 1. julijem 1930 a) za izredne člane 20 Din, za redne člane se pa ravna po starosti do 30 let 30 Din, od 30 do 32 let 60 Din, od 44 do 45 let pa 480 Din.

Članski prispevki znašajo za izredne člane 2 Din, za redne člane skupine A in B pa po 5 Din.

Tisti, ki so pristopili a) pred 1. julijem 1927, imajo v skupini A pravico do najvišjega zneska podpore neglede na dobo članstva; b) pred 1. julijem 1930 vstopivši imajo v skupini A pravico do najvišje podpore že po 5 letih; c) pred 1. julijem 1930 imajo v skupini B pravico do najvišje podpore že po polletnem članstvu.

V odboru so bili izvoljeni: Miroslav Matjažič za predsednika, A. Engelmaier za podpredsednika, Jost Kavc za blagajnikom, Iva Črnjač za takrico, V. Slamič, V. Trenen, M. Ban za odbornike, Fr. Jereb, J. Jakše, Fr. Kresse za namestnike, za pregledovalec računov Fr. Ferjančič in Fr. Martinšek, za namestnika pa Jožko Štukelj.

Prezident Hoover.

Prezident Hoover je dobil vnuka. Hudomušni Američani pravijo, da bi stavili, da je bila prva prezidentova želja, da bi njegov vnuk ne potreboval ratifikacije v senatu.

Lubadar uničuje sadno drevje

Vrtni lubadari se pojavi dvakrat na leto — Letos se je pojavil tudi tam, kjer ga doslej ni bilo

Nad Škofijo Loko in Kranjem po vseh Starji dvor, Virnaže, Sv. Duh, Dorfarje, Žabnica, Šutna in v Spodnjem, Srednjem in Zgornjem Bitiju so doma naši drevesni črapi, ki so v minuli sezoni prodali do 50.000 mladih sadnih dreves in jih razpoložili po vsej državi, zlasti mnogo na Štajersko, a drevesca so šla tudi v inozemstvo. Središče drevesničarstva je v Žabnici, kjer so drevesničarji organizirani v izvrstno presvajajoče zadružni. V teh krajih, kjer je bila sadnica in drevesničarstvo v Šent Vidu ter po okolici Ljubljane sploh, zelo pogosto pa po Dolenskem kjer je načrtoval že mnogo škode. Bičemu ministru g. dr. Županiču je lubadar uničil v Gribljah v Beli Krajini 80 dreves. Omeniti pa moramo, da ta drevesca niso bila kupljena v Žabnici.

Vrtni lubadar se je že leta 1928. pojavil pri Podnartnu na Gorenjskem, letos ga nam pa javljajo že z vseh strani deželje. Pojavil se je na Gorenjskem in imamo ga tudi že v Šent Vidu ter po okolici Ljubljane sploh,

zelo pogosto pa po Dolenskem kjer je načrtoval že mnogo škode. Bičemu ministru g. dr. Županiču je lubadar uničil v Gribljah v Beli Krajini 80 dreves. Omeniti pa moramo, da ta drevesca niso bila kupljena v Žabnici.

Vrtni lubadar pride v sadne vrtove iz gozdov, kjer živi v listnatem drevju, ki ga ima celo raje kakor sadno drevje, zato mu po napadenih vrtovih nastavljamo takozvana lovna drevesca, t. j. hrastove in bukove kote, da samice vanje zaležejo jačka. V skrbno negovanih drevesih se le redko razsiri in tudi sedaj ga bomo iztrebili, če bomo vsako jesen in vsako pomlad namazali drevesa s kravjekom, apnom, krvjo ali arborizom. Potrebljeno je pa skupno delo, da vsa soseska skrbti za red v svojih vrtovih in ne ostane nobeno drevje nemazano. Preglejmo že sedaj drevje in kjer opazimo luknjice, žago v roke, vejo pa takoj na ogjeni. Če ne uničimo zalege takoj, bo v kratkem sreča ves vrt, uničen bodo pa tudi dobičkanosti sadnovnikov v okolici.

Trditev, da bi se bil lubadar razsiril z drevesci iz Žabnice, je seveda popolnoma neosnovana. Tam izkušeni v vestni sadnici pregledajo vsako drevesce, predoglašajo odpričnje, in znano je, da so prav žabnički drevesca najbolj zdravo blago. Po Dolenskem in drugod se je lubadar razsiril iz gozdov in zanemarjenih vrtov, ker je že vedno dosti gospodarjev, ki se za drevje ne brišo. V Žabnici in okoličnih pa ni zanemarjenega drevja, saj so tam najboljši slovenski sadnieri, ki bi lubadarevo zalego takoj opazili in v vsemi sredstvi uničili, zato se žabniški drevesci ni treba batiti.

Ker so ličinke globoko v lesu varne pred brdeži in drugimi ptici, žih moramo uničiti sami, kakor hitro jih opazimo. Ce le zagledamo luknjico na veji, jo odzaglamimo takoj in sežimo. V lesu tudi takoj vidimo

Ljubljanska opera Danes „Tosca“

Glavne vloge: Vilfan Kunčeva, Mario Simenc, Primožič, Betetto, Janko.

Dirigent: Neffat.

Koncert „Grafike“

Pevskih društev imamo Slovenijo, hvala bogu, mnogo. V njih se zbirajo najrajeji ličenje ljudje, najraznovrstnejši sloji, dekleta in fantje, dame in gospodje. Merodaven za sprejem zlasti v mestne pевske društva je lep, izdaten, če mogoče že več ali meni izvežban glas, veselje do petja itd. V teh pевskih društva najdes uradnika, trgovca, obrtnika, delavca itd. Poznam pa le tri slučaje pri nas v mestu, kjer so se zdržali pevci v pевskem društvu enega stanu, istega poklica, t. j. učit. pev. zbor, železničarji in »Grafike«. V zdržavi pevcev istega stanu tiči velika prednost in korist. Ljudje istega poklica imajo enako naobrazbo, enake živiljenjske navade in pogoje, enake ambicije, isto voljo, kar pospešuje tovarisko sodelovanje, medsebojno razumevanje, kar ne moti rednega posečanja pевskih vaj, kar daje skupno hrbtenico, kar dviga skupno stanovsko zavest, ki jo pesem, glasba kot ena najidealnejša, najsvetlejših vezi, ki vežejo dobre ljudi med seboj, le še bolj dviga in pospešuje.

V taki lepi stanovski skupnosti deluje »Grafike« že dolgo vrsto let kot pевsko društvo. Poznamo jo iz cele vrste vsakokratne prispevke pevcev, a vsak je preizkušen, vsak je, rekel bi, železen pevec. S takimi ljudmi je delati veselje. O tem ve povedati ambiciozni, strokovnoščni naobrazeni, umetniško čuteči prepvodjava »Grafike«, prof. Gröbming, ki vodi posopeševanje, kar ne moti rednega posečanja pевskih vaj, kar daje skupno hrbtenico, kar dviga skupno stanovsko zavest, ki jo pesem, glasba kot ena najidealnejša, najsvetlejših vezi, ki vežejo dobre ljudi med seboj, le še bolj dviga in pospešuje.

»Grafike« je dolgo vrsto let kot pевsko društvo mnogokrat ne dovojuje razmaha in ki ovira njihovo prožnost. Malo peščica pevcev, a vsak je preizkušen, vsak je, rekel bi, železen pevec. S takimi ljudmi je delati veselje. O tem ve povedati ambiciozni, strokovnoščni naobrazeni, umetniško čuteči prepvodjava »Grafike«, prof. Gröbming, ki vodi posopeševanje, kar ne moti rednega posečanja pевskih vaj, kar daje skupno hrbtenico, kar dviga skupno stanovsko zavest, ki jo pesem, glasba kot ena najidealnejša, najsvetlejših vezi, ki vežejo dobre ljudi med seboj, le še bolj dviga in pospešuje.

»Grafike« pa se v svojem glasbenem hotenju ne omejuje samo na pевski zbor,

ampak je z svojimi stanovskimi tovarisci ustanovila tudi čeden, nad vse dostojen orkester, ki hodi sicer še prve korake, a se utegne razviti v uvaževan, tehten glasbeni faktor našega mesta.

Program, ki ga je izvajal orkester »Grafike«, je obsegal četvero orkesterskih del.

Rossinijeva uvertura k komični operi Tauride kaže jasno komponista, kot najbolj italijanskega izmed vseh italijanskih komponistov. Bogata je melodij, ljubezljiva, graciozna in je priljubljena točka vseh nadobudnih orkestrov, čeprav je staže že okoli 120 let.

Iz internacionale suite Čajkovskega je izvajal orkester 1. in 5. del. 1. del, poskočna, duhovito pisana mazurka, 5. del pesem ruskega šarmantičnika, lajnarja s trasto, prav na ruski način ponavljajočim se kratkim motivom.

Nežna, sentimentalno sladka je barkača Nordijca Sibeliusa. K sklepku je društveni orkester prevzel vlogo skoro samostojnega slikarja v skupnem nastopu z zborom v simfonični glasbeni sliki Iv. pl. Zajca »Morje«.

Beležnica

KOLEDAR.
Danes: Torek, 27. maja 1930, katoličani: Janez, pravoslavni: 14. maja, Izidor.

DANASNE PRIREDITVE.

Opera: Tosca.
Drama: Sveti plamen. E.
Kino: Matica: Ne verujem več nobeni ženski.
Kino: Ljubljanski Dvor: Piccadilly.

Kino Ideal: Polkova hč.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Trnkoczy, Mostni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Vsem cenjenim naročnikom, katerevsem koncem meseca poteče naročnina o oziru so z naročnino na zaostanku. Smo danes priložili položnice in prispevki, da naročnino v eventuelnem zaostanku čim prej oziroma vsaj prve dne meseca junija poravnajo. — Uprava Slovenskega Naroda.

Izredno slavje ostromstrelec

V nedanjo je praznovalo v Ljubljani najstarejše društvo Jugoslavije izredno slavje. Društvo ostromstrelec, ki obstaja že iz leta 1862, celo celih 308 let, je proslavilo v ožjem krogu 75-letnico svojega dolgoletnega zasluga glavarja g. Jeanu Schreyu. Ves dan se je vršilo tekmovalno strelenje. Ob 13. seje je pripeljal slavljenec, ki ga je ob streliču pozdravil odbor. Kot zastopnik odsončnosti ga je poselil slavljenec vladni svetnik g. dr. Dinko Puc.

Po zaključku streleske tekme se je vršil slavostni banket, kjer je društvo izredno slavilo vijestni streleski glavarju g. Jeanu Schreyu v priznanju ogromnega zasluga za obtanek in razvoj društva diplomično članskega člana. Diploma je krasno delo akademika slikarja M. Gasparija. Za tem je bilo prisrečno pismo z banko slavljenca. Ravnatelj slavljenečeve zasluge za splošnost in še posebej, da društvo, ki ima v enem dobroga člena, G. Schrey je bil vedno gentlemen in kavaler ter vreden sin patriotske rodbine. Sledili so pozdravi drugih tovarishev, bratov strelecov, ki se jim je slavljenec vidno gledal zahvalil in podaril, kakor zna pač je: »Po svojih močnih hor vedno društvo na razpolago, dokler bom mogel.«

Nato se razglasili izid tekem. Posamezni člani so dosegli naslednje rezultate: častno darilo, krasno delo akademika slikarja g. Jeanu Schreyu v priznanju

Dnevne vesti

Beograjski visokošolci v Pragi. V nedeljo zutrije je prispelo v Prago 20 slušateljev poljedelske fakultete na beograjski univerzi pod vodstvom profesorjev. Na kolodvoru so sprejeti goste zastopniki poljedelske fakultete dr. Laxa, dr. Ernest in Matousek, tajnik zunanjega odbora Zemledelske jednote ČSR Grudzinski, zastopniki udruženja slušateljev poljedelskega in gozdne inženjerstva, društva agrarnih akademikov, Českoslovačko-jugoslovanske lige itd. Opoldne je priredila fakulteta poljedelskega in gozdne inženjerstva gostom na čast obed. Popoldne so si ogledali beograjski visokošolci gospodarsko razstavo, katero jim je razkazal podpredsednik razstavnega odbora dr. Žika. Včeraj so si ogledali razne ustanove poljedelske stroke in položili venec na grob neznanega vojaka.

— 10.827 patentov. V devetih letih je bilo v naši državi prijavljenih in odobrenih 10.827 patentov, od teh pripada našim državljanom samo 773. S patenti se bavi uprava za zaščito industrijske svojine v trgovinskem ministrstvu, katero vodi znan strokovnjak dr. Janko Suman. Lani je prejela uprava 1362 patentov iz naše države in inozemstva. Vseh patentov je bilo pot rečeno v 9 letih 10.827, od teh iz naše države 773, iz Nemčije 1964, iz Avstrije 978, iz Českoslovaške 618, iz Francije 554, iz Anglije 337, iz Zedinjenih držav 318, iz Madžarske 306, iz Švice 229, iz Italije 202 itd. Patente so prijavili pri nas celo iz Egipta, Čile, Litve, Gdanske, Estonske, Nove Zelandije, Avstralije, Južne Afrike, Kitajske, Meksike itd. Največ patentov je bilo iz kemične industrije in sicer 668.

Gledališki Jubilej v Mariboru. Mestni odbor udruženja gledaliških igralcev kraljevine Jugoslavije v Mariboru priredi v četrtek 5. junija v Narodnem gledališču proslavo 35letnice umetniškega delovanja zaslužne dramske umetnice Štefanie Dragutinovićeve. Kot jubilejna predstava se vporizori Gerhart Hauptmannova »Bobrov kožuh«.

— Konkurzi predkonkurzi in potrjene prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 11. do 20. t. m. sledičo statistiko: Otvorjeni so bili konkurzi: v Beogradu, Pančevu, Zemunu 7, v dravski banovini 2, v savski banovini 3, v primorski banovini 1, v drinski banovini 1, v dunavski banovini 7, v moravski banovini 5 in v varbarski banovini 6. Otvorjeni so bili predkonkurzi: v savski banovini 4. Razglašene so bile prisilne poravnave izven konkura: v Beogradu, Zemunu, Pančevu 3, v savski banovini 3, v primorski banovini 2 in v dunavski banovini 2. Odpravljeni so bili konkurzi: v Beogradu, Zemunu, Pančevu 2, v dravski banovini 4, v savski banovini 2, v primorski banovini 1, v dunavski banovini 3, v moravski banovini 6 in v varbarski banovini 4. Odpravljeni so bili predkonkurzi: v savski banovini 1.

— Glavna skupščina Zvezze industrijev. V sredo, dne 4. junija se bo vršila v veliki dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ob 10. uri dopoldne VII. redna glavna skupščina Zvezze industrijev. Dnevnini red skupščine obsega poleg računskih zaključkov in letnega proračuna ter volitev v odbor in nadzorstvo, poročilo o poslovanju Zvezze, nadalje poštne referate o položaju naše industrije in izgledih za bodočnost ter o problemu naših cest. Na skupščino so vabljeni zastopniki državnih uradov, ki spadajo v gospodarske resorte ter predstavniki sorodnih gospodarskih korporacij in organizacij.

— Denarni in čekovno-virmanski promet s Solunom. Poštna hranilica kraljevine Jugoslavije je razširila svoje poslovanje v čekovnem virmansku in hranilnem prometu tudi na Solun. Funkcije njenih ekspozitur v Solunu bo vršila održljiva podružnica Francosko-srbske banke a.d., Beograd. Lastniki ček, računa lahko s čeki naročajo izplačila za Solun v dinarijih, drahmah in ostalih tujih valutah. To poslovanje se začne 1. junija t. l. Od tega dne dalje se lahko vrše tudi vplačila s poštnicami Poštne hranilice v korist čekovnih računov na blagajnici podružnice Francosko-srbske banke v Solunu, kakor na vsaki pošti v naši kraljevini. Za promet s Solunom veljajo iste pristojbine Poštnih hranilic kot za promet v notranjosti države.

— Našim kadilcem. Monopolska uprava je sklenila izdati za letosnji ljubljanski jubilejni velesemin posebno vrsto »Vardar in Drina« cigaret, ki se bodo prodajale poleg vseh naših specialitet v sejmski trafički za obiskovalce velesema. Omenjene »Vardar in Drina« cigarete se bodo prodajale v škatlicah po 20 kom. po ceni, ki velja za navadne »Vardar« oziroma »Drina« cigarete, na sejmišču.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo spremenjeno vreme. Včeraj je bilo po vseh krajeh naše države oblačno in včemo tudi deževno. Barometer je včeraj močno padel in že se vreme ne izpremeni jutri ob mraju, utigne biti tudi jutri deževni, faktor je bil maj. Največja temperatura je znašala včeraj v Beogradu in Skoplju 28, v Sarajevu 26, v Mariboru 18,2, v Ljubljani in Splitu 18, v Zagrebu 17 stopinj. Dan je kazal barometrični v Ljubljani 755,4 mm, temperatura je znašala 12.

— Lovro Remec podlegel poškodbam. Včeraj smo poročali o karambolu med avtomobilom in kolesarjem na Gaštaškem klancu. Zagor je posestnik Lovro Remec s Primskovega pri Kranju se je okoli 7. na klanec vrnil z gasilske veselicami na Bregu domov. Na klanec mu je privozil nasproti avtomobil ljubljanskega industriala Ivana Pollaka. Remec se je hotel avtomobilu izogniti, zavil pa je na napačno stran in se z vso silo zaletel v voz. Karambol je imel usodne posledice. Kolesar je odjetel s kolesom v avto in se težko poškodoval na glavu in po života. Z resulatom avtomobilom

so ga prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer je pa davi poškodbam podlegel.

— Stanovanjski odbor ljubljanskega velesema bo tudi letos permanentno posloval na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Vsi posetniki velesema, ki žele prenočišča, naj se obrnijo pri prihodu v Ljubljano na ta odbor.

— Strašna smrt pod lokomotivo. Na postaji »Alekse Šantić« pri Suboticu je v nedeljo zvečer tovorni vlak povožil delava v Života Jorgovića. Hotel je bil pred prihodom vlaka prekorčiti progo, toda lokomotiva ga je zgrabilna, vleka več metrov s seboj in ga strahušito razmasnila. Odtrgal mu je obe nogi in desno roko ter raznesnila glavo.

— Jelisaveta Vekeš umrla. Poročali smo o poskušenem samomoru hčerke uglednega novosadskega trgovca Jelisavete Vekeš, ki se je zastrupila v nekem subotiskem hotelu. Nesrečno so prepeljali v bolnico, kjer je pa včeraj umrla. Zapustila je več pisem, iz katerih pa ni razvidno, kaj jo je gnalo v smrt. V enem pismu je prosila, naj njenega trupla ne obducira.

— Baron je moral v zapor. V Zagrebu zadnje čase kar mrgoli raznih fakirjev in magov, od katerih pa večina o Indiji niti pojma nima in hoče živeti samo na račun lahkovernih Zagrebčanov. Tak patron je bil 17-letni Grk, ki si je prisvojil lepo ime Baron Aleksander Maradžov, fakir, vseved itd. Mož je nedavno v prostorih zagrebškega sejma priredil predstavo, s katero pa ni imel sreče. Inkasiral ni niti toliko, da bi plačal najemnino za dvorano. Ker je obljubil, da bo vse stroške poravnal, so ga izpustili. Iz Zagreba pa je popihal v Suboticu, kjer je gostilničar Geko Horvata osleparil za 10.000 Din. S tem denarjem jo je ubral v Maribor, kjer ga je policija aretirala in izročila zagrebški policiji. »Gospod baron« je pri zasljevanju zatrivel, da je denar poneveril njegov menažer Raca Sekulić. Policija mu pa ni verjela in ga je kljub temu zaprla.

— Žrev Drave. Blizu Ptuja je te dni v Dravi utonil 30-letni splavar Potnik iz Sv. Ožbola. Njegovega trupla še niso našli.

— Nevarna jed. Pastir Stojan Zelenika iz Vlaščice je te dni seljakom prodajal meso jagnjina, katerega je na paši pičila kača. Več delavcev je resno obolelo in so jih morali prepeljati v bolnico, kjer so ugotovili, da gre za zastrupljenje.

— Pogrešan nemški turist. Nemški turist dr. Hans Franz, ki je pred mesecem prišel v Bosno in Hercegovino, je brez sledi izginil. Njegovo zadnje pismo je datirano iz Mostaria, oddano pa je bilo na pošto pred mesecem dni v Sarajevu. Splošno se domneva, da se je dr. Franz ponesrečil. Oblasti so uvedle pozivodavna.

— Identiteta povoženega neznanca pri Hrastniku ugotovljena. Včeraj smo poročali, da so našli na progri med Hrastnikom in Zidanim mostom neznanega razmiserjanega mladičenka, katerega je očividno povožil vlak. Nesrečenega je vlak odtrgal levo roko in zlomil desno nogo, zadržal pa je tudi težke poškodbe po vsem životu, katerim je včeraj dopoldne podlegel. Sedaj so ugotovili, da gre za 20-letnega pogrovnega delavca Stanka Roškarja, uslužbenega na postaji v Hrastniku. Dosedjal še ni ugotovljeno, če gre za ne-srečo ali samomor.

— Zanimivo je opazovati, kako napredno je naše ljudstvo tudi pri obutvi. Vse več ljudi vidimo hoditi z gumastimi podpetniki, bolj in bolj se pa ta predmet pri naši.

— Podpetnik Palma ne zdrži samo

mnogo dleje kakor usnje, ampak hodimo z njim mirno in pročno, kakor po preprogi ter varuje telo in drage čevlje. Palma da so celo cenejši od usnja. Mislimo, da naj nosi vsak, kdor kaj drži na svojo zunanjost, podpetnike Palma.

— Ne vrzte svoje prazne MAGGI-jeve steklenice proč! Le-to lahko dela pri svojem trgovcu zopet napolnit z MAGGI-jevo zabelo. Če se dolopljuje, je potem MAGGI-jeva zabela dosti cenejša. Toda pazite na to, da se zabela dolopljuje iz velike MAGGI-jeve steklenice! Le-ta ima ime »MAGGI« na »rumeno-rdečih« etiketa.

Iz Ljubljane

— Iz Uprava ljubljanskega velesema naprova vse odlične goste, ki so vabljeni k slavnostni otvoritvi dne 29. maja, da se blagovljivo vpisati v velesemsko spominško knjigo, ki bo za to pripravljena v ravnateljevem.

— Iz Franc Seunig umrl. Jurij ob pol 16. bo izpred mrtvjašnice spoščne bolnice pogreb taga uglednega ljubljanskega mestčana in po vsej Sloveniji spoščovanega bivšega trgovca, ki ga je v nedeljo zvečer rešila smrt triletnega trpljenja v 61. letu starosti. Takrat je agilnega trgovca z usnjem zadebla kap, da je ohromil in ni bil več sposoben za delo. Kot potomec stare ugledne trgovske družine se je razen svojih dveh bratov tudi on posvetil trgovini z usnjem in je zlagal z dobrim blagom po vsej deželi trgovce, ki ga imajo v najlepšem spominu. Splošno pri ljubljenskem je že tudi užival zaradi svojega pričaknega značaja, kot ljubezni držabnik in velik prijatelj petja. Čeprav je bil hrom po desni strani, vendar je vedno izpolnjeval svoje politične in narodne dolžnosti ter je svoje napredno mišljenje tudi vedno pokazal s tem, da se je pustil peljati na volišči. Predobi mož je zapustil žalujočo soproglo, ki mu je pomagala vzgojiti dve hčerki ter dva sinova, od katerih se je France posvetil novinarstvu poklicu in je splošno cenjen gospodarski referent »Jutrac«. Globoko užaljeni družini izrekamo iskreno sožalje, simpatičnemu pokojniku naj bo pa ohranjena časten spomin!

— Iz Ljubljane. — Lovro Remec podlegel poškodbam. Včeraj smo poročali o karambolu med avtomobilom in kolesarjem na Gaštaškem klancu. Zagor je posestnik Lovro Remec s Primskovega pri Kranju se je okoli 7. na klanec vrnil z gasilske veselicami na Bregu domov. Na klanec mu je privozil nasproti avtomobil ljubljanskega industriala Ivana Pollaka. Remec se je hotel avtomobilu izogniti, zavil pa je na napačno stran in se z vso silo zaletel v voz. Karambol je imel usodne posledice. Kolesar je odjetel s kolesom v avto in se težko poškodoval na glavu in po života. Z resulatom avtomobilom

— Iz Ljubljana postaja moderno mesto, njeni prebivalci so solidni in delavni, po delu pa si žele tudi zabave. To bo preskrbel letoski jubilejni velesejem od 29. maja do 9. junija domačim in številnim tujcem v obliku lepega zabavišča, kjer se bodo pokusala razna domača vina, izdelki naše živilske industrije, za mladino pa tudi starejše so pa pripravljene razne dežence komedije. Obiskovalce bo zopet razveselil tobogan, hidrom, razni vrtišči, Kitaci, Liliputanci, nov po avtodrom, mala železničica za devojčice. Ko bo vinski oddelek zvečer zažaren v tisoč lučkah, se bodo našli znanci in prijatelji iz vseh krajev, da se ob časi dobrega vina pogovore tudi o solnčnih straneh našega državnega živilja.

— Iz Orkestralno društvo Glasbene Matice vabi v polnoštevilih udeležbi danes 27. t. m. v Matični dvorani št. 17. Začasno vodstvo orkestra prevzame s tem dnem dr. Marijan Lipovšek, ker odpotuje dirigent prof. Škerjanc te dni v mojstrsko šolo svetovno znanega dirigenta Weingartnerja v Bazlu.

— Iz Letne skupščina Sadarskega in vrtnarskega društva bo na praznik 29. t. m. ob 10. uri v beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

— Iz Krajevni odbor jugoslovenskih dobrovoljcev v Ljubljani sklicuje za ponedeljek dne 2. junija t. l. ob 20. uri širši sestanek svojih članov v posebno sobo gostilne »Cinkolek« v Ljubljani. Z ozirom na važnost dnevnega reda poziva odbor, da se člani v čim večem številu sestanka udeleže.

— Iz Orkestralno društvo Glasbene Matice vabi v polnoštevilih udeležbi danes 27. t. m. v Matični dvorani št. 17. Začasno vodstvo orkestra prevzame s tem dnem dr. Marijan Lipovšek, ker odpotuje dirigent prof. Škerjanc te dni v mojstrsko šolo svetovno znanega dirigenta Weingartnerja v Bazlu.

— Iz Letna skupščina Sadarskega in vrtnarskega društva bo na praznik 29. t. m. ob 10. uri v beli dvorani hotela Union v Ljubljani.

Cudno.

— Nežika, če bo gospa z vami premo prijazna, mi kar povejte.

Nova služkinja: — Gospa mi je pa pravkar dejala, da naj ji povem, če bo gospod preveč prijazen z menoj.

Proletarski glasniki o sebi in o proletarijatu

Pravilne je goroviti o umetnosti kot pa o proletarski umetnosti

Ljubljana, 27. maja.

Na našo anketo: Kaj delate, vaša dosedanja dela, ali obstoji proletarska umetnost, stiki med vami in proletarijatom nam pišejo proletarski glasniki:

Ker ne verujem v izolirano pesniško osebnost, v nekakega nadčloveka, marveč

vidim v umetniku človeka, ki se v njem sekajo in krizajo stremljenja, boji in težnje dobe, v kateri živi, in ker gre svetovnemu delavstvu za vso kulturno dedičino

Mijo Klopčič.

že ne več modernimi harmonijami, skladba nima končne forme in glasbena vsebina je malo invencijo, mestoma dovolj pusta, imitirana zvonenje z basovskim solom se s stilom celote kar ne vmenja, disonantni konec odbija. No, pa to je le začetek nadbeduge, ambiciozne glasbenika. Treba pač komponirati z notranjim glasbenim nagonom in konstruirati pri klavirju v umu. Prilog sklepa Prelovčev samospet s klavirjem »Prišla je jesenska noč«, kakor pravi komponist sam, delo iz mladostnih dñi, kar se mu tudi nавzdo modernističnim harmonijam vidi. Petje pa je prijetno in efektno.

Zato je res bolj pravilno goroviti o proletarski umetnosti kot pa o proletarski umetnosti. To se tako pogosto pozablja.

Ali obstoji proletarska umetnost že danes?

Mogoče. Začetki. Le osvobojenemu delu ne bo manjkalo tvorcev, ki bodo individualno-umetniško sprejemali v oblikovali težnje in mišljenje skupnosti.

Toliko na tretje vprašanje. Na ostala vprašanja ne odgovarjam. Čemu vzgajati radovednost pri publiki in še pri kom?

Mijo Klopčič.

Avgustus Muir:

Krog zločinov

Roman

Odšla je počasi po stopnicah v vežo. Bila je prepričana, da mora biti stanovanje profesorjeve gospodinje nekje v britični. Toda dvojna vrata, na katerih je naletela najprej, so bila zaklenjena. druga se pa se je odpirala v temo. Pomisla je, da bi bila storila pametnejše, če bi bila poklicala slugo in ga prosila, naj jo odvede k profesorjevi gospodini. Vrnila se je torej nazaj po stopnicah.

Na pragu svoje sobe je opazila, da je električna luč ugasnjena. Spomnila se je, da je bila pustila prižganjo. Kaj so ugašali luči v tehi hiši ob določenih urah? Na hodniku je pa gorela luč. Kaj naj to pomeni?

Molly je hotela najti stikalo za vrati, pa ga ni bilo. Spomnila se je, da je bilo drugo stikalo na steni pri vrati v njeni spalnici in zato je krenila tja. Kar se je ustavila in zadrljala sapo. Ta soba je bila večja, mnogo večja od nene. Vstopila je bila v napako sobo. Njena je gotovo eno nadstropje niže.

Kar je instinktivno začutila, da se je blizu nekaj zganilo. Sliša in videnja ni ničesar. Toda instinkt ji je povodal, da naihata.

Nekaj je zarozljalo. Naglo se je obrnila. V stožcu svetlobe, ki je padala sem iz predsobe, je stal visok sivoljas mož strogih, skoraj strašnih potez. Roke je imel prekrizane na hrbitu, bistre oči so se mu svetile izpod gostih obrov. Sapo ji je pa kazal pogled na ves njegov obraz. To je bil obraz, katerega je spačila mrzljina ali blaznost — iz nega je pa odsevalo tudi sumnjenje, besnošt in krutost.

Te dolžice oči so omamile njen pogled. Imela je občutek ptičke, ki se je ujela v zanju in katero fascinira groza. Srce ji je močno utripalo, ko je spoznala resnico — takoj prvi večer je bila zašla v prepoovedano sobo profesorja Caspiana. Sodeč po obrazu, ki je načrnil na njo tako porazil vtis, je bil profesor zagoneten in morda celo blazn.

Držec se za grlo je čakala, da ta strašni mož spregovori. Bila je tako presečena in prestrašena, da se še gamiti ni mogla. Zrta je nepremično v zlokane profesorjeve oči, ki so menda čitale v knjigi njenega življenja.

Profesor Caspian

— Kdo je? — Glas je bil kakor mož in kakor osebnost za tem možem — rezek, osoren.

Molly je povedala, kdo je. Obrnil se je in pričkal luč.

— Kako dolgo ste bili v tej sobi?

— Prav kar sem prišla.

— Radovednost, a?

— Ne, ne, zmotila sem se. Mislim, da je to moja soba.

Molly je obmolknila in povesila oči. Pomisla je, kako slab je začela svojo novo službo, kako neprijeten vtis je napravila na profesorja.

— Je vam moja gospodinja sporočila moja navodila?

— Da, gospod profesor. Vem, da bi moral biti previdnejša. Nikoli več ne stonim tega.

— Če hočete ostati pri meni, — je dejal profesor Caspian strogo, — me boste morali ubogati. Če pa odrečete pokorščino, absolutno pokorščino v vsem. — Izgubite službo.

Izpod stropa mu je svetil v obraz snop žarkov in tako so bile njegove potenze še izrazitejše. To je bil obraz misleca s tenkim orlovskeim nosom, ozkičimi čeljustmi, šteiččimi ličinkami kostimi in visokim čelom, s katerega so bili sivi lasje počesani nazaj. Zdaj je zrl na Molly in dolgo močil. Zdeleno se je, da se zenice njegovih bleodsivih oči cvro na črni glavici igle, njegov pogled je bil tako srep, da bi človek mislil, da prodira v možgane in čita vse skrivne misli.

Molly se je združnila. Hotela se je obrniti na drugo stran, ker ji je bilo neprijetno stati v bleščiči luči močnega reflektorja, toda njegove nepremične oči so držale njenome.

Kar je napravil kremnjo, katero je smatrala za znamenje, naj odide. Ko je prispevala do vrat, jo je presenetil profesor Caspian z vprasanjem, izgovorjenim nekam čudno tiho:

— Je bil gospod Bentley pravkar v vaši sobi?

Pri njenem odgovoru je profesor stisnil ustnice. Kaj je tudi mladi asistent kršč pravila te čudne domačije? Toda profesor Caspian ni rekel ne benvine nev in Molly je bila srečna, da je blisko oddihnila v svojo sobo.

— Profesorjeva gospodinja je imela prav, — je pomisla Molly. — Previdna moram biti.

Ena čudaška lastnosti njenega novega gospodarja je bila menda v tem, da je bil trdnje prepričan, da se tuji ljudje zamirajo za njegove privadne zadeve. Kakor da bi mogla zapletena zmanstvena formula koga zanimati!

Molly se je združnila pri misli, da bi mogla izgubiti to službo. Policija ji je bila, da petami in zato bi bilo nevarno povpraševati po novi službi. Vedela je, da bi bila izgubljena, če bi jo aretriali, ker bi ne mogla dokazati, da je nedolžna, kajti vse, kar je počela zadnjih stiriindvajset ur, je bilo storjeno z namenom utri policiji. Pritisnil bi ji na čelo sramotni žig zločinke, pomočnice ponarejalcev. To bi bilo nezogibno.

Se pred desetimi minutami je hotela povedati profesorjevi gospodinji, da ne bo spala v tej hiši. V zadnjem času je pa spomnila, da bi pomenilo iskati stanovanje ali hoditi podnevi z doma dvreti v pogubo.

Sluga je vstopil s podstavkom in ji postavljal večerino na mizo. Zvedela je, da mu je ime Maddox in to je bilo vse, kar je spravila iz njega. Čez pol ure se je vrnil in pospravil z mizo.

Tesan les
popolnoma suh, za takojšnjo uporabo, za starve ima stalno v zalogi Ilirija, dr. z o. z., Ljubljana — Dunajska c. 46, telefon Štev. 2820. 47/T

Mesdames! Messieurs!

Désirez-vous faire repasser vos vêtements?

Prix 18 dinars

Toute espèce de vêtements de dame et d'homme sont promettent repasses châssisement nettoyés, raccomodés, retournés, fraîchement doubles, de la sorte qu'il paraissent tout neufs.

S'adresser à Wallet Express Ljubljana, Stari trg 19.

Il y a, à la disposition de M. M. les clients une salle, où l'on peut demeurer en attendant que le repassage soit effectué.

Vajenca

za trgovino z mešanim blagom, s primerno solsko predizobražbo, novincu ali tudi že z nekaj prakse sprejme tvrdka Norbert Zauner & sin, Sv. Peter v Savinjski dolini. 1644

Gostilna Tomšič

Sv. Jakoba trg 5. — vam nudi vina zajemljene proveniente Štajerski in dolenski vinogradov. — Izborno zagrebško pivo čez ulico ½ 14 Din. 1688

Varuhinjo otrok

inteligentno, večno nemščine, srbohrvaščine in francoščine ter igrajanja na klavir sprejemem k 9 letnim deklci in 7 letnemu dečku. — Ponudbe s sliko na: Aleksandra Rosenfelda, Subotica. 1685

ostanjejo najlepši spomin: ure, zlatnina, katero kupite najcenejše pri Pr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. 1643

Vsa plesarska in ličarska dela.

izvršuje točno, solidno in po konkretnih cenah pod garancijo

J. H L E B S
pleskarstvo in ličarstvo
Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

»MERKUR«, društvo trg. in priv. nam. Jugoslavije, poverj. Ljubljana, obvešča vse člane, da se za danes zvečer napovedani članski sestanek

ne vrši

radi tehničnih razlogov in se preloži na poznejši čas.

Antiseptično prepariran

zaščitni znak
za uporabo
dokazano nedosegljiva!

Za birmo
najlepša in najcenejša darila dobite le
pri tvrdki
A. FUCHS
Ljubljana, Šenbergova ulica 6

Za lepo dlako dobra reja

V Ameriki je že 10.000, v Evropi pa 1500 farm za živali z lepo dlako

Ni nobena tajna, da se pridobiva večina krzna za damske plašče ali ženske umetno. Izdelovanje krzna se je razvilo že v veliko industrijo. Človek je gojil tisočletja samo domača živali. Šele v 19. stoletju, ko so prišla v modno nojeva peresa, so začeli umetno gojiti ameriškega noja. Ko se je začela nojeva vedno bolj širočina industrija krzna in ko je pretela nevarnost, da bodo iztrebljene vse divje živali z lepo dlako, so začeli podjetni Američani gojiti te živali umetno na farmah. Kako se je to razširilo, je razvidno, najbolj je divje živali v Ameriki že okrog 10.000 takih farm. Lastniki imajo seveda zelo mastne dohodke. Dobiček imajo pa tudi poljedelci, kajti divje živali na farmah potrebujejo mnogo krvi.

Lastniki zapisujejo o vsaki živali stanica državnih zavodov poljedelskega ministra. Ta farma je dosegljata letos velik uspeh, kajti njene srebrne lisice so vrgle 128 mladičev. 11 lisic je vrglo po 4, 11 po 5, 2 po 6, ena pa celo 7 mladičev. Na farmi je zdaj 182 srebrnih lisic. Pogled na to veliko družino dragocenih živali je res lep.

Lastniki zapisujejo o vsaki živali vse podatke v posebno rubriko, skrbno pa napiši na jeno zdravje in skušajo preprečiti hranje s križanjem. Živali so zaprte v velikih ograjah, kjer morajo biti zelo visoke in zasajene globoko v zemljo, da jih živali ne preskočijo odnosno ne izpodklopijo. Podzemne rove jim delajo navadno iz desk, pa tudi sicer posnemajo po možnosti naravo, da se počutijo lisice kakor v gozdovju. Varujejo jih tudi dežja in pripeljajoča sončna, kajti sicer bi tripla njihova dragocena dlaka.

Riba-dvoživka

Na zapadni obali Malajskega otoka živi zelo zanimiva riba Periphthalmus koelreutheri. Že njeni zunanjost je zelo čudna. Zgornjo čeljutima daljšo od spodnje, usta horizontalna, oči na temenu glave so pa zelo tesno skupaj. Telo je podolgovato in prsne plavutje imajo močne mišice, na katere se lahko opira kakor na prednje noge. Skrge so zavarovane tako, da se ne morejo posušiti in zato lahko ta riba zapusti vodo in živi tudi na suhem.

V vodi se premika s pomočjo repa tako, da skače po gladini, kakor bi hotela zleteti. Riba-dvoživke so zanimive tudi zato, ker rade skačejo in plezajo po kolih, molečih iz vode, ali po drevesu na vodi. Jeden komarje in mušice. Da jih ujamajo, skačejo spremto za njimi iz vode. Te ribi so zelo plahne in Malajci jih sploh ne love.

Paderewski o umetnosti in politiki

Neki angleški list je priobčil te dne pogovor s slavnim poljskim piastom Paderewskim, ki je bil kakor znano nekaj časa ministrski predsednik poljske republike. Angleški novinar ga je med drugim vprašal, kaj ceni bolj, velikega umetnika ali velikega državnika. Državnika, — je odgovoril Paderewski brez obotavljanja. Toda ne na vedenega politika, temveč državnika, ki daje izraz potovanju nadam svojega naroda in mu kaže pravo pot v miračno bodočnost. Na vprašanje, kako se mu zdaj godi, je Paderewski odgovoril, da mu gre v gromotnem pogledu prav tako dobro, kakor takrat, ko je bil ministrski predsednik. Med vojno, ko se je zavzemal za obsojenje Poljske, je žrtvoval v ta namen vse svoje imetje. Zdaj je pa na najboljši poti, da dobi nazaj vse, kar je žrtvoval za domovino. Za en koncert dobi povpre-

no po 5000 dolarjev ali okrog 280.000 Din. v velikih ameriških mestih celo dvakrat toliko. Zadnja turneja mu je vrgla skoraj en milijon dolarjev. Kakor vidite, je dejal Paderewski, se mi ni treba hati, da bi umrl ob lakote, kakor so umirali celo talentirani umetniki.

Krematorij umorjenih

Policjsko ravnateljstvo v Chicagu je objavilo poročilo, ki je spravilo na noge vse mesto. Policija je namreč začovala, da si je urejala tolpa zločincov krematori, v katerem sežiga trupla svojih žrtev, kajti obdukcije trupet so pokazale zadnje čase sledove za mnogimi zločinci. Došle so imeli ameriški tolovalji navado svoje žrteve med vožnjo v avtomobilu ustreliti in vreči na cesto, kjer so trupla ležala, dokler jih ni pobrala policija. Policija je odkrila krematori zločincev na ta način, da sta dva člana znane tolpe kralja vlomljev Al Capone na zagonetki način izginila. Če nekaj dni so našli v gozdu blizu Chicaga napold sežgane kosti in končno se je policiji posrečilo načiti tudi kraj, kjer sta bili trupli sežgani. V severozapadnem delu mesta je bila v neki kleti centralna kurija izpremenjena v krematori. Način, da so tolovalji željeli s svoje žrteve, kajti zadnje čase je izgnali brez sledu več prebivalcev črkih predmetov.

Vpliv duše na telo

Hipnoza in sugestija nam kažeta, da je vpliv duševnega razpoloženja na telo zelo velik, kar potrijevoči tudi zdravnik. Če komu sugeriramo, da uživa to ali ono hranjo, se mu začne v čelodcu izločati želodčni sok v folki množini in žakosti, kolikor je baš potrebno za prehavo dotične hrane, katere pa v želodcu ni.

Dva španska zdravnika sta delala nedavno take poskuse na neki ženski spodnici, ki so vločki podzavodljene. Način je bil, da na spodnji poskusi se ne sme jesti mesa in da zavest je zadržala izločanje želodčnega soka. To je nov dokaz, da dobro vzgojenega človeka s hipnozo ni mogoče prisiliti, da bi izvršil zločin. Če sugeriramo komu, da je vesel, žalosten ali prestrašen, začnemo jetra močnejši izločati žolč, če mu pa sugeriramo levo, se žolč neha izločati. Večkrat slišimo, da je postal ta ali oni »zelen od jezev«. Ta trditve niso podlage, kajti pri kronični togori lahko preide neprestano zadrževanje žolč v kri in posledica je, da postane koža prehodno žolč ali zelenkasta.

Praktični Američani

V Ameriki pravijo, da Gandhi ni praktičen. Če bi bil Američan, bi proučil svoje slike in fum soli po dolarju.

Odprodaja čevljev

Ne zamudite ugodne prilike za nakup vsakovrstnih čevljev za dame, gospode in otroke.

po zelo znižanih cenah.

Ker imamo v zalogi več tisoč parov, se vsakemu kupcu lahko po želji ustrezje.

Damski čevlji v vseh vravah že od Din 120. — na prej do najnižjih 230. — Din.

Vsak čevlj je zajamčeno solidno ročno delo.

Oglejte si cene v izložbi in zalogi pri.

»DOKO«, Prešernova ulica 9